



G CONSELLERIA  
O PRESIDÈNCIA,  
I FUNCIÓ PÚBLICA  
B D'IGUALTAT  
/ INSTITUT BALEAR DONA

Exp.: IBD 48/2021 IG  
Document: informe d'impacte de gènere  
Emissor: IBD/MQT  
Sol·licitant: Conselleria Fons Europeus,  
Universitat i Cultura

## **Informe sobre l'impacte de gènere del projecte de decret pel qual es regula l'organització i funcionament del Consell Assessor del Patrimoni Cultural Immaterial**

En data 18 d'abril de 2021, la directora de cultura va sol·licitar a l'Institut Balear de la Dona l'informe sobre l'impacte de gènere del projecte de decret pel qual es regula l'organització i funcionament del Consell Assessor del Patrimoni Cultural Immaterial; en virtut d'aquesta sol·licitud s'emet aquest informe, d'acord amb la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

### **1. Revisió del llenguatge**

Pel que fa a la utilització del llenguatge, d'acord amb les indicacions de les resolucions 14.1 de 1987 i 109 de 1989 de la UNESCO; la Recomanació núm. R(90) 4 de 1990 del Consell d'Europa; la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes (article 14.11 sobre la implantació d'un llenguatge no sexista a l'àmbit administratiu com a criteri d'actuació general dels poders públics), i la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, estableix com a principi general en l'article 3 lletra m) "L'adopció de les mesures necessàries per fer un ús no sexista del llenguatge i, en tot cas, per evitar la invisibilitat de les dones per mitjà del llenguatge", i, no s'ha detectat en el text cap cas de discriminació implícita.

El llenguatge té un paper fonamental en la formació de la identitat social de les persones i és l'element que més influeix en la formació del pensament de la societat. Una de les manifestacions més notables de la desigualtat existent entre dones i homes es la invisibilització, l'ocultació de les dones en el llenguatge, així com la seva representació mitjançant imatges sexistes o



discriminatòries. Els usos sexistes del llenguatge invisibilitzen les dones i impedeixen veure el que s'amaga darrere les paraules.

Cal reflectir la presència de les dones en els texts que es redacten. Per això, en la mesura que sigui possible, cal evitar l'ús del masculí com a genèric, especialment quan es refereix a persones físiques.

## **2. Revisió del contingut**

### **2.1. Consideracions jurídiques**

Entre d'altres:

- a. Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona, aprovada per l'Assemblea General de Nacions Unides en desembre de 1979 i ratificada per Espanya.
- b. En els articles 2 i 3 del Tractat de la Comunitat Europea es formalitza el compromís d'integració en l'àmbit europeu de l'anomenada *transversalització de gènere*, en establir explícitament que "la Comunitat s'ha de fixar l'objectiu d'eliminar les desigualtats entre l'home i la dona i promoure'n la igualtat", entre les tasques i els objectius de la Comunitat.
- c. Els articles 21 i 23 de la Carta de Drets Fonamentals.
- d. La Comunicació de la Comissió Europea COM (96) 67 final, de 21 de febrer de 1996, disposa que s'ha d'integrar la igualtat d'oportunitats entre homes i dones en el conjunt de les polítiques i les accions comunitàries.
- e. L'article 14 de la Constitució espanyola assenyala el dret a la igualtat i a la no discriminació per raó de sexe. A més, l'article 9.2 estableix l'obligació dels poders públics de "promoure les condicions per a que la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en que s'integra siguin reals i efectives; remoure els obstacles que impedeixin o dificultin la seva plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social".
- f. La Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.
- g. L'article 17.2 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears disposa:

*“Les administracions públiques, segons la Carta de Drets Socials, vetllaran en tot cas perquè les dones i els homes puguin participar plenament en la vida laboral, social, familiar i política sense discriminació de cap tipus, i garantiran que ho facin en igualtat de condicions. A aquests efectes es garantirà la conciliació de la vida familiar i laboral.”*

- h. La Llei 5/2000, de 20 d'abril, de l'Institut Balear de la Dona.
- i. La Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

## 2.2. Anàlisi contextual

Constitueix l'objecte de la norma que s'està informant crear el Consell Assessor del Patrimoni Cultural Immaterial de les Illes Balears, que és l'òrgan consultiu de les administracions públiques de les Illes Balears en matèria de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial de les Illes Balears, que per mitjà de la participació, l'impuls i la coordinació ha de contribuir a la recerca, el seguiment, la protecció, la visualització i la difusió del patrimoni cultural immaterial de les Illes Balears.

Totes les expressions del patrimoni cultural immaterial són portadores i transmissores de creences i normes relacionades amb els rols i relacions de gènere. Així, l'accés i participació en formes específiques del patrimoni cultural immaterial, com algunes pràctiques socials o festes, apareixen determinats pels rols de gènere.

Per això el Consell Assessor del Patrimoni Cultural Immaterial de les Illes Balears és un òrgan que pot combatre aquests estereotips i incloure la perspectiva de gènere dins aquest tipus de patrimoni.

En l'article 4, funcions consultives, es recull que *«s'ha de promoure la igualtat d'oportunitats en la participació de les dones i els homes en les activitats culturals i lúdiques que tenguin lloc a la comunitat autònoma; així mateix, ha de promoure i garantir la igualtat d'oportunitats entre dones i homes en la participació en les festes tradicionals i en la cultura popular, i corregir estereotips sexistes»*

En l'article 5, propostes i iniciatives, es recull que tendran en compte *«la igualtat de gènere, la no discriminació per raons d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere»*

També es recullen els principis generals de les actuacions dels poders públics sobre els béns del patrimoni cultural immaterial, entre ells el principi d'igualtat de gènere.

A més en l'article 8, composició del Consell Assessor del Patrimoni Cultural Immaterial, s'estableix que s'ha de vetlar perquè hi hagi una presència equilibrada de dones i homes en els seus òrgans.

### 2.3. Anàlisi sobre la pertinència o no-pertinència

La Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març per la igualtat efectiva de dones i homes estableix al seu article 1 *"Las mujeres y los hombres son iguales en dignidad humana, e iguales en derechos y deberes. Esta Ley tiene por objeto hacer efectivo el derecho de igualdad de trato y de oportunidades entre mujeres y hombres, en particular mediante la eliminación de la discriminación de la mujer, sea cual fuere su circunstancia o condición, en cualesquiera de los ámbitos de la vida y, singularmente, en las esferas política, civil, laboral, económica, social y cultural para, en el desarrollo de los artículos 9.2 y 14 de la Constitución, alcanzar una sociedad más democrática, más justa y más solidaria"*.

En el seu article 15 recull la transversalitat del principi d'igualtat entre homes i dones: *"Las Administraciones públicas lo integrarán, de forma activa, en la adopción y ejecución de sus disposiciones normativas, en la definición y presupuestación de políticas públicas en todos los ámbitos y en el desarrollo del conjunto de todas sus actividades"*.

Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, en l'article 5, en relació a la perspectiva de gènere i avaluació de l'impacte de gènere, estableix que la perspectiva de gènere s'ha d'incorporar en totes les polítiques dels poders públics de les Illes Balears, i que en el procediment d'elaboració de les lleis i de les disposicions de caràcter general dictades, en el marc de les seves competències, per les administracions públiques de les Illes Balears, s'hi ha d'incorporar un informe d'avaluació d'impacte de gènere.

L'article 8 de la Llei 18/2019 estableix que

*Les actuacions dels poders públics sobre els béns del patrimoni cultural immaterial que siguin objecte de salvaguarda han de respectar, en la preparació i en el desenvolupament, els principis generals següents:*

*a) Els principis i els valors continguts en l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, en la Constitució Espanyola i en el dret de la Unió Europea, com també, en general, els drets i deures fonamentals que aquests estableixin, en especial, la llibertat d'expressió.*

*b) El principi d'igualtat i no-discriminació. El caràcter tradicional de les manifestacions immaterials de la cultura en cap cas no ha d'emparar el desenvolupament d'accions que constitueixin vulneració del principi d'igualtat de gènere."*

L'artícle 25 de la Llei 18/2019 determina les actuacions en matèria d'igualtat:

*Les actuacions que es duuguin a terme en l'àmbit del patrimoni cultural immaterial han de respectar el que estableix la normativa reguladora en matèria d'igualtat entre dones i homes, mitjançant mesures que prevegin:*

- a) Incentivar les produccions artístiques i culturals que fomentin els valors d'igualtat.*
- b) Impulsar la recuperació del bagatge i la contribució de la dona al llarg de la història.*
- c) Promoure i garantir la igualtat d'oportunitats entre dones i homes en la participació en les festes tradicionals i en la cultura popular, i corregir estereotips sexistes.*

L'artícle 32 de la Llei autonòmica d'igualtat estableix que:

*Participació en l'àmbit cultural*

- 1. Les administracions públiques de les Illes Balears han de promoure la igualtat d'oportunitats en la participació de les dones i els homes en les activitats culturals i lúdiques que tenguin lloc a la comunitat autònoma.*
- 2. Les administracions públiques de les Illes Balears han de facilitar l'accés de les dones a la cultura, han de divulgar les seves aportacions en totes les manifestacions culturals i han d'incentivar produccions artístiques i culturals que fomentin els valors d'igualtat entre dones i homes, especialment en les disciplines artístiques en què la presència de les dones és minoritària. Així mateix, han de vetlar perquè en les manifestacions artístiques no es reproduïxin estereotips i valors sexistes, i han d'afavorir la creació i la divulgació d'obres que presentin innovacions formals favorables a la superació de l'androcentrisme i el sexisme.*
- 3. Les administracions públiques han d'impulsar la recuperació de la memòria històrica de les dones i han de promoure polítiques culturals que facin visibles les seves aportacions al patrimoni i a la cultura de les Illes Balears, i també a la seva diversitat. Així mateix, han de potenciar la presència de dones creadores en totes les exhibicions locals, insulars i autonòmiques.*
- 4. Les administracions públiques han de promoure i garantir la igualtat d'oportunitats entre dones i homes en la participació en les festes tradicionals i en la cultura popular, i corregir estereotips sexistes.*

La Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, recull en el seu article 4:

*«1. El Govern de les Illes Balears ha de garantir la representació equilibrada de dones i homes en el nomenament de les persones titulars dels òrgans directius de*



*l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i dels ens que n'integren el sector públic instrumental, en conjunt, la designació dels quals li correspongui.*

*2. Tots els tribunals i òrgans de selecció del personal de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i dels ens que n'integren el sector públic instrumental, i també les comissions de valoració de mèrits per a la provisió de llocs de treball, han de respectar el principi de representació equilibrada de dones i homes, excepte per raons fonamentades i objectives degudament motivades.*

*3. L'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i els ens que n'integren el sector públic instrumental han de designar les persones que els representin en òrgans col·legiats d'acord amb el principi de presència equilibrada de dones i homes, excepte per raons fonamentades i objectives degudament motivades. Aquest principi regeix també en els nomenaments que els correspongui efectuar en els consells d'administració o en altres òrgans col·legiats superiors de direcció dels ens en què participin.*

*4. Els consells insulars i les entitats locals de les Illes Balears, i també els organismes que hi estan vinculats o que en depenen, en l'exercici de les competències respectives, han de respondre també al principi de presència equilibrada de dones i homes en el nomenament, en conjunt, dels titulars dels òrgans directius que els correspongui designar. També s'han d'ajustar al principi de composició equilibrada d'ambdós sexes en la conformació dels tribunals i els òrgans de selecció de personal i en les comissions de valoració de llocs de treball que els competeixin.*

*5. Les administracions autonòmica, insular i local promouran la presència de les dones en una proporció equilibrada en els òrgans de direcció i decisió en els àmbits social, polític, econòmic, educatiu, de la salut, cultural i esportiu, entre d'altres.*

*6. Als efectes d'aquesta llei, s'entén per representació equilibrada la presència de dones i homes de manera que cap sexe no superi el 60% del conjunt de persones a què es refereix ni sigui inferior al 40%.»*

En la redacció de la normativa no s'ha detectat cap situació de desigualtat per qüestió de gènere, i és considera que té un impacte positiu d'acord a les polítiques d'igualtat, ja que recull preceptes per tal d'introduir la perspectiva de gènere en el patrimoni cultural immaterial i permetrà combatre els estereotips i rols sexistes dins la cultura popular

Aquest és el criteri de la tècnica que subscriu, sotmès no obstant a qualsevol altre millor fonamentat.

Palma, 17 de maig de 2021

